

ADVIES

MEANDERENDE MAAS

Dijktraject Ravenstein-Lith

7 februari 2019

Uitgebracht aan: het College van Gedeputeerde Staten Noord-Brabant
t.a.v. Mevrouw N. Wester, programmamanager Milieu en Gezondheid

In afschrift aan: Provinciale Staten Noord-Brabant

BrabantAdvies
Brabantlaan 3
5216 TV 's-Hertogenbosch
info@brabantadvies.com
www.brabantadvies.com
t. 073 303 02 86

Geacht College,

De Provinciale Raad voor de Leefomgeving (PRL) heeft een toegewezen taak in het adviseren over MER-projecten in de provincie Noord-Brabant. In dat verband hebben wij uw verzoek (d.d. 30 november 2018) ontvangen om te adviseren over de ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de Meanderende Maas dijktraject Ravenstein-Lith.

De PRL adviseert:

- omdat dit project in de regio consequenties heeft voor de leefomgeving o.a. ruimtelijk, milieukundig en sociaal;
- met een integrale blik en afweging door kennis en netwerken van de verschillende domeinen van BrabantAdvies te betrekken;
- op hoofdlijnen vanuit een Brabantse scope. Zij kijkt hierbij breder dan alleen naar milieueffecten.

Na bestudering van de ontwerp NRD hebben we de volgende met elkaar samenhangende aandachtspunten.

1. Benutten van natuurlijke processen

Het project de Meanderende Maas richt zich op het realiseren van waterveiligheid door versterking van het dijktraject Ravenstein-Lith en door rivierverruiming. Het is goed vast te stellen dat hierbij tegelijkertijd gekeken wordt naar de bijdrage van deze ruimtelijke ingreep aan de ecologische, sociale en economische versterking van het gebied.

Bij het keuzeproces van het waterveilig, klimaatrobuust en toekomstbestendig inrichten van het gebied geven wij u in overweging zo veel mogelijk gebruik te maken van de werking en kracht van natuurlijke processen langs een langer riviertraject. Dit bijv. door het laten meestromen van meanders en de ruimte tussen en achter de dijken te benutten als waterberging om extreme piekafvoer te accommoderen. Dit alles zonder onevenredige economische schade aan te richten aan lokale bedrijvigheid en woon- en verblijffuncties.

Wij hebben in dit verband kennisgenomen van de varianten X en Z. Wetende dat u niet per se inzet op een keuze voor een van de twee, maar juist veel ziet in combinatie van sterke elementen van beide, zouden wij in lijn met bovenstaande vooral aandacht willen geven aan de ideeën van natuurlijke klimaatbuffers en het daarbij meeliften met de natuurlijke processen, behorende bij de dynamiek van een rivier. Kijk daarbij ook of (nieuwe of bestaande) natuur een oplossing kan bieden voor deze klimaatadaptatie.

2. Afstemming en samenwerking met provincie Gelderland.

Het is ons duidelijk geworden dat de dijken aan de Gelderse kant van dit specifieke traject volgens de waterveiligheidsnormen niet om een urgente aanpak vragen en dat versterking pas na 2030 aan de orde is.

De PRL acht het waardevol en noodzakelijk dat de provincies Noord-Brabant en Gelderland bij dit project samen optrekken en dat ook aan Gelderse zijde een bijdrage geleverd wordt aan het op lange termijn waterveilig en klimaatrobuust inrichten. Ook in geval er nu een niet rechtstreeks veiligheidsrisico aanwezig is, is het gewenst te bezien of een meer klimaatrobuste inrichting problemen in de toekomst kan helpen voorkomen. Dat betekent een consistente en adaptieve aanpak: zorg dat je doet wat nu nodig is en maak het mogelijk maatregelen te treffen die in de toekomst nodig zijn. In dit verband worden een aantal interessante opties (in alternatief X) benoemd, nabij Batenburg, Maasbommel en ten noordoosten van Alphen.

Het gezamenlijk optrekken als provincies is ook als signaal naar de omgeving van strategisch belang. Je laat daarmee zien dat je in (min of meer) gelijke mate actief bezig bent waterveiligheid niet alleen technisch, maar ook middels inrichting van riviersystemen te organiseren.

3. Hoger schaalniveau

Ravenstein-Lith is één van de koploperprojecten in het kader van de dijkversterking en rivierverruiming langs de Maas en is daarmee onderdeel van een groter geheel. Wij roepen u op te anticiperen op de langere termijn effecten van klimaatverandering. Nu de waterveiligheidsnormen recent zijn bijgesteld, is het een goed moment te anticiperen op de grote effecten van klimaatverandering, o.a. zich manifesterend in grote extremen. In dit verband kan gedacht worden aan oplossingen voor rivierafvoer bij extreem hoog water.

Op een hoger schaalniveau zou er bovendien gekeken kunnen worden naar de interactiemogelijkheden tussen het watersysteem van de Maas en de Waal, van belang bij extreme situaties van droogte c.q. hoog water. Ook is het ons inziens van belang andere ontwikkelingen in de regio, zoals die van de Zuiderwaterlinie, te betrekken en mogelijke effecten op het projectgebied mee te nemen. Denk hierbij aan recreatieve activiteiten die ontwikkeld worden rondom de Zuiderwaterlinie waarvan dit gebied deel uitmaakt.

4. Betrokkenheid bewoners en belanghebbenden

We hebben waardering voor de manier waarop bewoners binnen het projectgebied betrokken zijn bij de invulling van de plannen via werkplaatsen en website. Zet dit voort bij de vervolgstappen van het project.

Sluit in dit verband waar mogelijk - en met de hoofdpoging van het project in het vizier - aan bij lopende gebiedsactiviteiten zoals aan de Gelderse kant van de Maas, waar de zogenaamde expeditie over de Maas (zie <https://www.expeditie-overdemaas.nl/>) veel bewoners mobiliseert bij de archeologische vondsten en cultuurhistorische identiteit van het gebied. Betrek daarnaast ook de belanghebbenden in het hele effectgebied, met name van bovenstrooms gelegen gemeenten.

5. Oefenen in de geest van de Omgevingsvisie

Bovenstaande punten passen ons inziens bij het 'Diep-Rond-Breed kijken', een van de belangrijke uitgangspunten van de Brabantse Omgevingsvisie. Aanvullend benoemen wij in dit verband kansen van de Meanderende Maas voor andere maatschappelijke vraagstukken zoals de energietransitie (zijn er bijvoorbeeld mogelijkheden voor aquathermie?) en de kansen voor versterking van cultuurhistorische waarden van het landschap.

Wij wensen u succes met de uitwerking van het plan en hopen u hiermee naar voldoening te hebben geadviseerd.

Met vriendelijke groet,

Pieter van Geel
BrabantAdvies,
voorzitter Provinciale Raad voor de Leefomgeving